

PYTHON

Programlama Eğitiminde Soru Tabanlı
Sistem Yaklaşımı

Dr. Ertuğrul ERGÜN

3. Baskı

Dr. Ertuğrul ERGÜN

PYTHON
Programlama Eğitiminde Soru Tabanlı Sistem Yaklaşımı

ISBN 978-625-6357-08-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Aralık 2022, Ankara

3. Baskı: Mart 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

*1986 yılında bana programlamayı ilk öğreten bilge eğitimci,
Prof. Dr. Mustafa Ergün'e*

Dr. Ertuğrul ERGÜN

1976 Ankara doğumlu. Lisans: Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi (1999); Yüksek Lisans: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri (2002); Doktora: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme (2008).

1999 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu'nda öğretim görevlisi olarak göreve başladı. 2009 yılından itibaren Uzaktan Eğitim MYO'nda Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapıyor. 2020-2021 yıllarında Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünde kurucu müdür olarak görev aldı. 2020 yılından itibaren Enformatik Bölüm Başkanlığı görevini yürütmektedir. Uzaktan eğitim, programlama eğitimi, yapay zeka, veri bilimi alanlarında akademik çalışmalarına devam etmektedir.

İletişim:

ertue@aku.edu.tr

pythonsorukitabi@gmail.com

ORCID No: 0000-0002-0083-3307

ÖN SÖZ

Bu kitap Python programlama dilini öğrenen, bu konuda ders alan veya kendini geliştirmek isteyenler için özel olarak tasarlanmıştır. Bu kitapta kolaydan zora ve temel komut-veri yapılarından gelişmiş olanlara doğru bir akış planlanmıştır.

Bu kitaptaki her soru o bölüme kadar öğrenilmiş olan veya bilinen komut-veri yapıları bilgi birikimi ile çözülebilir şekilde tasarlanmıştır.

Kitap ana olarak iki kısımdan oluşmaktadır. Sorular ve çözümleri. Sorular kısmında toplam 8 bölüm içerisinde temel programlama işlemleri, karar – kontrol yapıları, döngüler, veri yapıları işlemleri, metin işlemleri, matris işlemleri, fonksiyon (alt program) soruları ve özyineleme (recursion) örnekleri konularında sorular bulunmaktadır. Her soru altında çözüme yönelik ipuçları paylaşılmıştır. Çözümler kısmında ise tüm soruların açıklamalı çözümlerine yer verilmiştir. Soruları öncelikle kendinizin çözmeye çalışması, çözemeyeniz ipuçlarından faydalanmanız ve sonunda kendi çözümünüzle kitaptaki çözümü karşılaştırıp yorum yapmanız öğrenme sürecinin faydalı olmasını sağlayacaktır.

Soruların alt kısımlarında örnek çalıştırma ekranları bulunmaktadır. Bu ekranları inceleyerek hem programınızın görsel olarak nasıl bir çıktı vereceğini görebilir, hem de programınızı aynı verilerle çalıştırıp test edebilirsiniz.

Soruları kendi kendinize çözeniz dahi, sonrasında ipuçlarını okumanız, çözümü ve açıklamaları incelemeniz programlama mantığınızın daha iyi oturmasına yardımcı olacaktır.

Bu kitabın Python programlama dili öğretilen ortaokuldan üniversiteye kadar, tüm eğitim kurum ve kademelerinde kullanılabileceği düşünülmektedir. Özellikle laboratuvarında kitabın içerisindeki bölüm ve numaralandırmalara göre uygulamalar yapılabilecektir. Kitap aynı zamanda kendi kendine Python öğrenen ve kendini programlama alanında değişik sorularla ve çözümleriyle geliştirmek isteyen herkese faydalı olacaktır.

Kitabın yayınlanmasında ve basılmasında desteklerinden ötürü Pegem Akademi Yayıncılık'a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Bu kitapla ilgili soru, öneri, görüş ve eleştirileriniz için pythonsorukitabi@gmail.com adresine posta gönderebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
SORULAR.....	2
1. BÖLÜM: TEMEL İŞLEMLER.....	3
Ön bilgi.....	3
Soru 1. 1 Temel Matematiksel İşlemler.....	3
Soru 1. 2 Sayı Toplama ve Ortalama Bulma.....	5
Soru 1. 3 Satış Prim Hesaplama.....	6
Soru 1. 4 Döviz Değişimi Hesaplama.....	6
Soru 1. 5 Restoran Fatura Hesabı.....	7
Soru 1. 6 Karo Ustaları.....	7
Soru 1. 7 Doğal Sayı Toplama - Gauss.....	8
Soru 1. 8 Amerika Uzunluk Dönüşümü.....	8
Soru 1. 9 Yakıt Hesabı.....	9
Soru 1. 10 Banka Mevduat Hesabı.....	9
Soru 1. 11 Daire Alan-Çevre Hesabı.....	10
Soru 1. 12 Birinci Derece Denklem Çözümü.....	11
Soru 1. 13 Boru Alan Hesabı.....	11
Soru 1. 14 Geometrik Şekil Alan Hesabı.....	12
Soru 1. 15 Rüzgar Soğutma Endeksi Hesaplama.....	12
Soru 1. 16 Sıcaklık Değer Değişimi Hesabı.....	13
Soru 1. 17 İşçi Haftalık Ücret Hesaplama.....	14
Soru 1. 18 Plastik Ambalaj Geri Ödeme.....	14
Soru 1. 19 Enlem-Boylam Uzaklık Hesaplama.....	15
Soru 1. 20 Dönem Sonu Notu Hesaplama.....	16
Soru 1. 21 Dönem Sonu Notu Hesaplama 2.....	16
Soru 1. 22 Fabrika Üretim Raporu.....	17
Soru 1. 23 Denklem Hesabı 1.....	18
Soru 1. 24 Denklem Hesabı 2.....	18
Soru 1. 25 Basamaklara Ayırma – Küp Toplam.....	19
Soru 1. 26 Basamaklara Ayırma – Son İki Basamak.....	19
Soru 1. 27 Basamaklara Ayırma – 4 Basamaklı.....	20
Soru 1. 28 MPG –km /lt Dönüşümü.....	20
Soru 1. 29 Kitap Fiyat Hesaplama.....	21
Soru 1. 30 Km ve Hız Hesaplama.....	21
Soru 1. 31 Tranfer Tutarı Hesaplama.....	22
Soru 1. 32 ATM Banknot Ödeme Hesaplama.....	23

2. BÖLÜM: KARAR - KONTROL YAPILARI	25
Önbilgi	25
Soru 2. 1 İndirim Hesabı 1	25
Soru 2. 2 İndirim Hesabı 2	26
Soru 2. 3 Gün Sayısına Göre Ayı Belirleme	27
Soru 2. 4 Gürültü Seviyesi Belirleme	27
Soru 2. 5 Büyük Sayı Belirleme	28
Soru 2. 6 ATM Banknot Ödeme Hesaplama 2	28
Soru 2. 7 Harf Notu Belirleme	29
Soru 2. 8 Üçgen Tipleri	30
Soru 2. 9 İkinci Dereceden Denklemde Kök Hesaplama	31
Soru 2. 10 Satranç Tahtası Kareleri	31
Soru 2. 11 Denklem Çözümü	32
Soru 2. 12 Artık Yıl Belirleme	33
Soru 2. 13 Kesir Büyüklük Belirleme	33
Soru 2. 14 Küpü Verilen Sayıyı Hesaplama	34
Soru 2. 15 Sayı Değerlerine Göre Farklı Hesaplama	34
Soru 2. 16 Sayılar Arası Büyüklük Belirleme	35
Soru 2. 17 Kamera Işık Sıcaklık Kontrolü	36
3. BÖLÜM: DÖNGÜLER	37
Önbilgi	37
Soru 3. 1 Bir ile Yüz Arasındaki Sayıların Toplamları	38
Soru 3. 2 Tersten Sayılar	38
Soru 3. 3 Dörde Bölünebilen Sayılar	39
Soru 3. 4 Son Basamaklarına Göre Sayı Belirleme	40
Soru 3. 5 Dışarıdan Girilen n Adet Sayının Toplam ve Ortalaması 1	40
Soru 3. 6 Dışarıdan Girilen n Adet Sayının Toplam ve Ortalaması 2	41
Soru 3. 7 Dışarıdan Girilen Çift Sayı Toplamı	42
Soru 3. 8 Girilen Verilere Göre Sayı Toplama	43
Soru 3. 9 Not İstatistiklerini Belirleme	43
Soru 3. 10 Mükemmel Sayı Belirleme	44
Soru 3. 11 Fibonacci Serisi	45
Soru 3. 12 Kesikli Fonksiyon Hesabı	45
Soru 3. 13 Bitki Uzama Hesaplama	46
Soru 3. 14 Nüfus Artışı Hesaplama	47
Soru 3. 15 Tam Bölen Listeleme	48

Soru 3. 16 Asal Sayı Belirleme	48
Soru 3. 17 1-100 arası Asal Sayılar	48
Soru 3. 18 Alt Sınır ve Üst Sınır Arası Asal Sayılar	49
Soru 3. 19 Kömür Ocağı	49
Soru 3. 20 Vadeye Göre Faiz Hesabı	50
Soru 3. 21 Fabrika Atıkları Ceza Hesaplama	51
Soru 3. 22 Sayı Girişi ve Toplama	52
Soru 3. 23 Mil – Km Tablosu	53
Soru 3. 24 Sayı Çifti ile İşlemler	53
Soru 3. 25 Operatör Kullanmadan İşlem Yapma	54
Soru 3. 26 Operatör Kullanmadan Üs Alma	55
Soru 3. 27 Pozitif ve Negatif Sayı Toplamları	55
Soru 3. 28 Büyük Sayıyı ve Adedini Belirleme	56
Soru 3. 29 Girilen Değerleri Karşılaştırma	57
Soru 3. 30 En Büyük Ortak Bölen Hesabı (Euclid-Öklid Algoritması)	58
4. BÖLÜM: VERİ YAPILARI	59
Ön bilgi	59
Soru 4. 1 Liste Oluşturma ve Temel İşlemler	59
Soru 4. 2 Rasgele Liste Oluşturma ve Büyük Veriyi Bulma	61
Soru 4. 3 Sözlük (Dictionary) Oluşturma ve Temel İşlemler	61
Soru 4. 4 Sayıdan Yazıya Çevirme	62
Soru 4. 5 Liste Oluşturma ve Matematiksel İşlemler 1	63
Soru 4. 6 Liste Oluşturma ve Matematiksel İşlemler 2	64
Soru 4. 7 Matematiksel İşlem ile Liste Oluşturma	64
Soru 4. 8 Listede İkinci Büyük Eleman	65
Soru 4. 9 Ortalamaya Yakın Değerleri Belirleme	66
Soru 4. 10 Kümülatif Toplam	66
Soru 4. 11 İç-içe Liste İçerisinde Toplama	67
Soru 4. 12 İndeks Numaralarına Göre Toplama	67
Soru 4. 13 Harf Sayımı	68
Soru 4. 14 Metin İçerisinde Geçen Harf İstatistiği	68
Soru 4. 15 Seçmeli Toplama Çıkarma	69
Soru 4. 16 Restoran Menü – Sipariş Sistemi	69

5. BÖLÜM: METİN İŞLEMLERİ	71
Önbilgi.....	71
Soru 5. 1 Tek Bir Harf Sayma.....	71
Soru 5. 2 Metni Tersten Yazdırma.....	72
Soru 5. 3 Cümle İlk Harfleri Yazdırma.....	72
Soru 5. 4 En Uzun Kelimeyi Bulma	73
Soru 5. 5 Cümledeki Kelimeler Ters Sıra ile Yazdırma.....	73
Soru 5. 6 Harf Sayma	74
Soru 5. 7 Cümle İçerisinde Kelime Arama	74
Soru 5. 8 Kuş Dili	75
Soru 5. 9 “Pig Latin” Konuşma Dili – Kelime Çevirmeni.....	75
Soru 5. 10 “Pig Latin” Cümle Çevirisi	76
Soru 5. 11 Palindrom Belirleme	76
Soru 5. 12 Kelime Tahmin Programı.....	77
6. BÖLÜM: MATRİS İŞLEMLERİ	79
Önbilgi.....	79
Soru 6. 1 Rasgele Matris Oluşturma ve Diyagonal Toplamı.....	79
Soru 6. 2 İki Matris Toplamı.....	80
Soru 6. 3 Matris Karşılaştırma.....	80
Soru 6. 4 Matristeki En Büyük Sayı	81
Soru 6. 5 Matristeki 0 Sayılarını Değiştirme.....	81
Soru 6. 6 Satır Sütun Toplamları	82
Soru 6. 7 Matris – Liste Dönüşümü.....	82
Soru 6. 8 Liste – Matris Dönüşümü.....	83
Soru 6. 9 Matris 90 Derece Çevirme.....	83
7. BÖLÜM: FONKSİYON - ALT PROGRAM SORULARI	85
Önbilgi.....	85
Soru 7. 1 Toplama.....	85
Soru 7. 2 Üçgen Kenar Uzunluklarından Alan Hesabı.....	86
Soru 7. 3 Kareler Toplamı	87
Soru 7. 4 Direnç Hesabı.....	87
Soru 7. 5 Karekök Toplamı.....	88
Soru 7. 6 m-n Arası Sayıların Toplamı	88
Soru 7. 7 Faktöriyel Hesabı	89

Soru 7. 8 Asal Sayı Belirleme (Fonksiyon).....	89
Soru 7. 9 İkili Sayıyı Onluk Sisteme Çevirme	90
Soru 7. 10 Vadeli Mevduat Hesabı	90
Soru 7. 11 Enflasyon Zararı Hesaplama	91
Soru 7. 12 Isı Birimleri Çevirim İşlemleri.....	92
Soru 7. 13 Farklı Sayıda Parametre ile Toplama.....	92
Soru 7. 14 Newton Karekök Hesaplama.....	93
Soru 7. 15 Alfabetik Sıralama Kontrolü	94
Soru 7. 16 Farklı Sayıda Parametre ile Ortalama Bulma.....	95
Soru 7. 17 En Kısa ve En Uzun Kelime Bulma	95
Soru 7. 18 Limitli Toplama.....	96
Soru 7. 19 Veri İçerisinden Sadece Sayıları Toplama.....	96
Soru 7. 20 Hex_Dec Sayı Çevirme	97
8. BÖLÜM: ÖZYİNELEME (RECURSION) ÖRNEKLERİ.....	99
Ön bilgi	99
Soru 8. 1 Onluk Sayı Sisteminden İkilik Sayı Sistemine Çevirme	99
Soru 8. 2 Özyinelemeli Yöntemle Faktöriyel Hesaplama	100
Soru 8. 3 Sınır Değere Kadar Toplama Özyinelemeli.....	101
Soru 8. 4 Palindrom Kelime Belirleme Özyinelemeli.....	101
Soru 8. 5 Alfabetik Sıralama Kontrolü Özyinelemeli	102
Soru 8. 6 Fibonacci Dizisi	102
Soru 8. 7 En Büyük Ortak Bölen- Özyinelemeli	103
ÇÖZÜMLER	105
1. Bölüm Çözümleri.....	105
2. Bölüm Çözümleri.....	123
3. Bölüm Çözümleri.....	136
4. Bölüm Çözümleri.....	155
5. Bölüm Çözümleri.....	166
6. Bölüm Çözümleri.....	173
7. Bölüm Çözümleri.....	180
8. Bölüm Çözümleri.....	192
KAYNAKLAR	195
İnternet Kaynakları	195

SORULAR

1. BÖLÜM

TEMEL İŞLEMLER

Ön bilgi

Bu bölümdeki sorular genelde aynı algoritmaya dayanmaktadır: Dışarıdan değerleri oku, hesaplamaları yap ve sonucu yazdır.

Bu bölümdeki soruları çözebilmeniz için Python'da temel kod yazma bilgi ve becerilerine sahip olmanız gerekmektedir.

Aşağıdaki konularda bilgi eksikliğiniz varsa, bu bölümdeki soruları çözmeye başlamadan önce bu konulardaki eksikliklerinizi tamamlamanız gerekmektedir.

- Python yorumlayıcıları,
- Kod yazma ve çalıştırma,
- Python kod yazım kuralları (syntax),
- Değişken tipleri,
- Ekrana mesaj yazdırma,
- Dışarıdan değer okuma,
- Tür dönüşümleri,
- Operatörler ve işlem sıralaması,
- Math kütüphanesi

Soru 1. 1 Temel Matematiksel İşlemler

Dışarıdan a ve b sayıları giriliyor. Aşağıdaki hesaplamaları yapacak kodları yazınız

- a ve b 'nin toplamı
- a 'dan b çıkınca sonucu
- a ve b 'nin çarpımı
- a 'nın b 'ye bölümünün sonucu (tamsayı)

- a'nın b'ye bölümüne sonucunu (tam bölüm sonucu)
- a'nın b'ye bölümüne kalanını
- $\log_{10} a$ değerini
- a^b değerini

İpucu 1

Bu tip sorularda ilk önce yapılması gereken dışarıdan girilecek bilgilerin, ekrana yazdırılacak bir bilgilendirme mesajı eşliğinde sırasıyla okunmasıdır.

```
a = input ('a sayısını giriniz')
```

```
1. a = input ('a sayısını giriniz')
```

İkinci aşamada gerekli hesaplama işlemlerine dair bir algoritma geliştirilmeli ve koda dökülmelidir.

```
1.  
2. toplam = a + b
```

Son aşamada ise istenen bilgilerin uygun formatta ekrana yazdırılması gerekir.

```
1.  
2.  
3. print(f'{a} ve {b} toplamları= {toplam}')
```

İpucu 2

Dışarıdan girilen verilerde sayısal işlemler yapılacaksa, veri okunması sırasında tür dönüşümlerinin yapılması gerekmektedir.

```
1. a = int(input ('a sayısını giriniz '))
```

Aşağıdaki kod yapısında görüldüğü gibi, yapılacak hesaplama işlemi sırasında da tür dönüşümü yapılabilir ama aynı değişken birçok yerde hesaplama için kullanılıyorsa, ilk okuma sırasında tür dönüşümü yapılması daha uygundur.

```
1.  
2. toplam = int(a) + int(b)
```